BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm006945

Dane szczegółowe

Właściciel:	**Gedwey16**
Kraj:	**Cesarstwo Niemieckie**
Okres historyczny:	**brak danych**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**srebrzony**
Sygnowanie:	***
Wytwórca:	**! Same gwiazdki**
Średnica:	**brak danych**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●---**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- korona [otwarta; 9-pałek]
- tarcza

Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-26 15:11**

Opis guzika btrm006945

Niemiecki (śląski) guzik liberyjny (niemieckiej produkcji)

© *buttonarium.eu*

Awers

Awers przedstawia herb hrabiów von Zedlitz und Trutschler - nazwa śląskiego rodu którego herb jest na guziku. Rodzina posiadała m.in. majątki w rejonie Niemczy i Ziębic.

Ciekawostka

Rodzina von Zedlitz to jedna z najstarszych i najliczniejszych na Śląsku. Zedlitz und Trutschler z tytułem hrabiowskim była jedną z linii rodu. Najbardziej znaną linią byli baronowie von Zedlitz und Neukirch posiadający od czasów średniowiecza zamek w Nowym Kościele (Neukirch) nad Kaczawą i w rejonie dorzecza Kaczawy trudno o miejscowość która w swojej historii nie należała kiedyś do v. Zedlitzów. Zdecydowanie rzadszy jest guzik z herbem jakiejś rodziny która miała tylko jeden niewielki majątek niż np.z herbem ks. Hochbergów posiadających w Książu (nie tylko) ogromny zamek z liczną służbą ubraną w piękne liberie.

Rewers

Rewers sygnowany: * (gałązka) *** (gałązka) * EXTRA FEIN.

Przeznaczenie i datowanie

Guziki tego typu były stosowane przy liberiach reprezentacyjnej służby, np.: odźwiernego, lokaja, stangreta, itp. Rodzaj służby, która była wyposażona w liberie, zależał od wielu różnych czynników (moda, zasobność danej rodziny, itd.).

Mniej zamożne rodziny kupowały guziki z samym godłem, jeszcze mniej zamożni kupowali tańsze guziki z (pojedynczym/podwójnym) inicjałem (monogramem), z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną odpowiedniej rangi. Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci mieli pewien zapas tego typu guzików (inicjał, inicjał wraz z koroną szlachecką lub tylko korona rangowa) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach były najczęściej pisane tzw. szwabachą.

Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu lub Sankt Petersburgu, chociaż można je było zamówić również w Polsce.

Piękne liberie wraz z odpowiednimi guzikami zaczęły być modne w Europie w II połowie XVIII wieku. Na przestrzeni wieku XIX stawały się coraz popularniejsze, a wynikało to z mody. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępności.

Liberie były w powszechnym użytku głównie do wybuchu I wojny światowej, a gdzieniegdzie aż do wybuchu II wojny.

Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, klubach itp.

Ciekawostka

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* państwo przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Większość dóbr bogatych rodzin została znacjonalizowana i ostatecznie zakończyła się era służby, liberii i guzików liberyjnych.

Źródła

● Wikipedia.de - Zedlitz (Adelsgeschlecht)

● Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008

- patrz strona: 135

● Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013

- patrz strona: 190

Słowniczek

● Wikipedia.pl - Blazonowanie

- Wikipedia.pl - Dewiza herbowa
- Wikipedia.pl - Figura heraldyczna
- Wikipedia.pl - Godło
- Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny
- Wikipedia.pl - Heraldyka
- Wikipedia.pl - Heraldyka polska
- Wikipedia.pl - Herb
- Wikipedia.pl - Herb szlachecki
- Wikipedia.pl - Herb szlachecki (lista herbów)
- Wikipedia.pl - Herbarz (heraldyka)
- Wikipedia.pl - Herbowni
- Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej (galeria)
- Wikipedia.pl - Inicjał
- Wikipedia.pl - Klejnot herbowy
- Wikipedia.pl - Korona rangowa
- Wikipedia.pl - Labry (heraldyka)
- Wikipedia.pl - Liberia (ubiór)
- Wikipedia.pl - Monogram
- Wikipedia.pl - Order herbowy
- Wikipedia.pl - Postument heraldyczny
- Wikipedia.pl - Szlachta
- Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce
- Wikipedia.pl - Szwabacha
- Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne
- Wikipedia.pl - Zawołanie

Wytwórca: ! Same gwiazdki

W różnych okresach historycznych oraz w różnych krajach, część wytwórców sygnowała swoje guziki tylko przy pomocy gwiazdek. Były to najczęściej gwiazdki pięcioramienne, rzadziej sześcioramienne. Sygnatury te były czasami uzupełniane kropkami, listkami oraz napisami reklamowymi typu: BESTE QUALITÄT, EXTRA FEIN oraz EXTRA RICH. Można spotkać sygnatury z następującą ilością gwiazdek: 1, 2, 3, 4, 5, 6, oraz 8.

Sygnatury:

*	- występuje na francuskim guziku z okresu wojen napoleońskich.
**	- występuje na rosyjskim guziku z przełomu XX i XXI wieku.
***	- występuje na: guzikach pruskiej produkcji z II połowy XIX wieku, guzikach z Cesarstwa Niemieckiego z przełomu XIX i XX wieku, guzikach Republiki Weimarskiej (1918-1933) oraz belgijskich guzikach wojskowych z I połowy XX wieku.
****	- występuje na: guzikach z Cesarstwa Niemieckiego z przełomu XIX i XX wieku, guzikach Republiki Weimarskiej (1918-1933), guzikach niemieckich z okresu I i II wojny światowej oraz na polskim guziku z okresu Królestwa Polskiego.
*****	- występuje na: włoskich i hiszpańskich guzikach z II połowy XX wieku.
******	- występuje na: pruskim guziku z II połowy XIX i początku XX wieku oraz niemieckim guziku z okresu II wojny światowej.

* * * * * * * * - występuje na: guzikach Cesarstwa Niemieckiego z przełomu XIX i XX wieku.

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 10:28**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.13